

Cs. Varga István

Máriás József 80 éves

Cs. Varga István
(1946, Kapuvár) irodalom-
történész, Egerben él,
József Attila-díjas

Máriás József 1965 óta írja irodalomnépszerűsítő cikkeit, széljegyzeteit, recenzióit, szaktanulmányait. Az elmúlt öt évtizedben több száz könyvről publikált könyvajánlókat, ismertetéseket, bírálatokat. Aligha van még egy olyan újságíró, aki a jó ügyek reményében ennyi könyvismertetést tett az olvasó asztalára. Hivatását ministráns korának oltárszolgálatához hasonlítja. Életre szólóan lenyűgözte a színpompás katolikus liturgia, a szentmise szertartásának fénypontja: az *Úrfelmutatás*. Bizonyára a szakrális dimenzióból sugárzik át, hogy Máriás József nagyon tudatosan figyel az irodalmi művek világ- és értékszempléletére, a művészi *emberfelmutatására*. Sorsa úgy hozta, hogy abahagyta – szerinte cserbenhagyta – a tanítást. Amikor elszegődött újságírónak, ez a pályafeladás, az új hivatás lelkiismeret-furdalást okozott neki. Talán ez váltotta ki benne azt az igényt, hogy könyvekről írjon ismertetéseket. Végül azt vette észre: ő már véglegesen *damnatu ad litteras* – írásra ítéltetett értelmiségi.

A munkakörváltásban segítségére volt a Kriterion 1969 utáni bőséges könyvtermése: a két világháború közötti erdélyi magyar irodalom – bár csonkán, de újra kiadott – számára is megszólító erejű könyvsorozata. Amikor pedig megismerte Németh László műveit és életpéldáját, elindult a folyóiratközlések útján, és „eljutott” a konferenciákig. Görömbei András, Bertha Zoltán, Jánosi Zoltán, Karádi Zsolt, Sarkady Sándor, Oláh András, Bobory Zoltán,

Bakonyi István és mások, így a Korunk és a Székelyföld szerkesztői is lehetőséget, bátorítást nyújtottak neki. Ez hozta el 1990 után a máig tartó kritikusi-irodalomtörténeti kibontakozásának lehetőségét a Hitel, a VÁRHELY, a Zempléni Múzsza, a Szabolcs–szatmár–beregi Szemle, a Pedagógiai Műhely, a Partium, az AGRIA, a VÁR lapjain.

Máriás József szabadon, előírás, szigorítás nélkül értékeli az irodalmi műveket, hagyatékot. Kritikai és irodalomtörténeti munkássága nem *apologetikus*, hanem *elemző*, filológiai pontosságra törekszik, válogat, tudatosít, közvetít. Az alkotó, a mű és a befogadó között eleven, ízlést formáló kapcsolatot teremt. A Magyar Elektronikus Könyvtárban több mint fél tucat gyűjteménye olvasható. Nyomtatott formában *Az írás: szolgálat* (2016) és a *Transzszilván délkörök* (2017) című kötetei jutottak el az olvasókhoz. Számos könyvet szerkesztett, s a romániai magyarság kultúrája és történelme mellett látóköréből nem hiányzik a felvidéki, kárpátaljai, délvidéki és a nyugati magyar diaszpóra irodalma sem.

A magyarság gondját vállalva nem „vidám és szomorúságos”, hanem *igaz* könyvekről ír: „nem vigasztalónak, hanem tanúskodásképpen egyről és másról, ami megesett velünk.” Álma nem lett könnyebb, gondja nem oldódott meg, de partiumi-erdélyi emberként rötta le adóját szülőföldjének. Hiteles írástudóvá, jel-emberré vált. Áldja és őrizze az Ég!